ורבי ישמעאל סבר לה כר"ע דאמר עובד כוכבים ועבד הבא על בת ישראל הולד ממזר. האריך בקונטרס ולריך פירוש לפירושו מהו האיסור ול"ל דהויו מחשבת דילמא ממזר בן ישראל יש"ל כותית שהיא עובדת כוכבים גמורה שהיא מכותי וכותית והיא עובדת כוכבים גמורה מאחר דכותים גירי אריות הן וגמלא שממזר לוקח עובדת כוכבים וא"ת אמאי איצטריך למימר דקסבר עובד כוכבים ועבד הבא על בת ישראל הולד ממזר לימא הולד כשר וכ"ש דאיכא למיחש טפי שלא תנשא לעובד כוכבים *ואמא יש לומר אם הולד כשר א"כ הולד אחר העובד כוכבים כדאמר בס"פ דלעיל (דף סז:) ואיכא למיחש לכך אם תנשא לעובד כוכבים אבל השתא דקסבר הולד ממזר א"כ אולך אחר אמו ואיכא למיחש טפי שלא תנשא לעובד כוכבים אי נמי דע"כ סבר ר"א הולד ממזר מדתניב כותי במתני' בהדי ספיקות דהיינו ספק ממזרת מיהו קשה לפי' הקונטרס דמשמע דבשום ענין כותי לא יש"ל כותית ולפירושו אם מקבלים עליהם גירות נמור ליכא למיחש למידי שהרי גר מותר בממזרת לכך נראה לר"י לפרש דכי היכי דבנות ישראל נטמעו בהן ה"ל נטמעו בהן בני ישראל וכיון דקסבר עובד כוכבים ועבד הבא על בת ישראל הולד ממזר ליכא למיחש שמא אחד מהן ישראל גמור שנולד מישראל וישראלית והאחד שמא ממזר הוא מעובד כוכבים שבא על בת ישראל וא"ת היכא אשכחן דקסבר ר"ע עובד כוכבים ועבד הבא על בת ישראל הולד ממזר לא אשכחן בשום דוכתא אלא משום דאמר (יבמות דף מפ.) יש ממזר מחייבי לאוין בשלמא עבד אית ביה לאו דלא יהיה קדש (דבריס כג) אלא עובד כוכבים היכן מצינו לאו בביאתו אדרבה ב"ד של שם גזרו עליו כדכתיב (בראשית לח) הוליאוהו והשרף ואין סברא לומר דעשה מיהא אית ביה מהשתא קרא דהוליאוהו ותשרף וכדר' יעבב דאמר (לעיל דף מח.) מן הכלל היה עושה ר' עקיבא ממזרים ואפי' מחייבי עשה אין סברא לומר כן דכר' יעבב קאמר מאחר שאינו מפורש ואי משום דכתיב (דבריס ז) בתך לא תתן לבנו ובתו לא תקח לבנך היינו אזהרה לתפיסת קידושין אבל אזהרתו לביאתו לא שמעינן ולריך לומר דאין קידושין תופסין בהן הוי ממזר דהא בהא תליא כדפי' בס"פ האומר (לעיל דף סז:) מיהו קשה דהל"ל אליבא דר"ע דומיא דאטומת אביו דלדידיה לא תפסי קידושי הא לאחריני תפסי שהרי ר"ע מאטומת אביו יליף דיש ממזר מחייבי לאוין בס"פ החולץ (יבמות דף מפ.) דמוקי לה יגלה כגון אביו באטומת אביו וא"כ היה ליה למימר דאין ממזר אלא דומיא דאטומת אביו דכה"ג אמריגן לשאר תגאים דקסברי בתשה אב הכתוב מדבר בעינן דומיא דאשת אב דלדידיה לא תפסי בה קידושין הא לאחריני תפסי וי"ל דעל כרחך ר"ע לא בעי דומיא דאטומת אביו שהרי קסבר ר"ע יש ממזר אפי' מחייבי לאוין דלאו דשאר כגון עמוני ומואבי ואין בהן דומיא דאטומת אביו שהוא לאו דשאר פירוש דקורבה אבל רבנן בעו דומיא דאשת אביו לכל מילי: **השתא** ממזר הוי מיפסל בביאתו מיבעיא. ואם תאמר תקשה דר' יוחנן אדר' יוחנן דהא שמעינן לר' יוחנן דאמר בפרק החולץ (יבמות דף מד:) עובד כוכבים ועבד הבא על בת ישראל הולד ממזר וא"כ אלמנה וגרושה ל"ל השתא ממזר הוי מיפסל בביאתו מיבעיא ואמר"י הא דמלריך ר' יוחנן משום ר' שמעאל אלמנה וגרושה היינו אליבא דר' שמעאל דביה ולית לה ס"ל ורבינו שמשון מקולי פירש דלאו הא בהא תליא כדפי' דאפשר דליהוי ממזר ואפ"ה אינו פוסל בביאתו דאל"כ בפרק אלמנה לכ"ג (שם דף סט.) דפריך לר"ע דאמר אין קידושין תופסין בחייבי לאוין ומאי כי תהיה לאיש זר כי תבעל אלמנה וגרושה ל"ל פירוש בשלמא לשאר תגאים דאמרי דקידושין תופסין בחייבי לאוין ודרשי כי תהיה הכי אמר רחמנא הגך דאית בהו הויה ומפקי מהאי קרא דנבעלה לפסול לה שפסלה אבל עובד כוכבים ועבד דלית בהו הויה לא אתו מהאי קרא ולדידהו איצטריך שפיר אלמנה וגרושה לעובד כוכבים ועבד כדפרש' הכא משום ר' שמעאל אלא לר' עקיבא דאמר אין קידושין תופסין בחייבי לאוין ודרשי כי תהיה לאיש זר כי תבעל לאיש זר כמו שאר פסולים וא"כ אלמנה וגרושה ל"ל והשתא לא קשה מידי דר' יוחנן אדר' יוחנן דאע"ג דאית ליה כר' עקיבא בעובד כוכבים ועבד דהוי הולד ממזר מיהו לא סבר כוותיה בשאר חייבי לאוין ודרשי שפיר כי תהיה דאית בהו הויה כמו רבנן דר' עקיבא וא"כ איצטריך אלמנה וגרושה לעובד כוכבים ועבד מיהו הלשון ק"ק דקאמר השתא ממזר הוי כו' הוה ליה למימר אלמנה וגרושה למה לי כדאמר בפרק אלמנה (שם דף סט.) וגראה לייסב הכי השתא ממזר הוי בעובד כוכבים ועבד כמו שאר פסולין שיפסול בביאתו מיבעיא כמו בשאר פסולים דכי תבעל וא"כ אלמנה וגרושה ל"ל מכי תבעל נפקא והר"ר שלמה מקריווא"ש מייסב הכי השתא ממזר הוי בעובד כוכבים וא"כ ביאתו ביאה ולא הוי כביאת בהמה דהולד אין ממזר מיפסיל בביאתו מיבעיא כמו שאר פסולין:

שאין ממזר אלא מאיסור ערוה ועגום כרת. פירוש א"כ לא סבר ר' אלעזר כר"ע ואע"ג דיש תנא התם (דף מד:) דסבר עובד כוכבים ועבד הבא על בת ישראל הולד ממזר אלא סבר כר"ע דאמר אין קידושין תופסין בחייבי לאוין דקאמר הכא שאין ממזר אלא מאיסור ערוה וכו' ומשמע דוקא מהני אבל עובד כוכבים ועבד הבא על בת ישראל אין הולד ממזר ולעיל כי פריך ומי סבר ליה כר"ע והאמר ר' יוחנן משום ר' שמעאל כו' הוי מצי לשנויי דאע"ג דר' שמעאל לא ס"ל כר"ע דאמר יש ממזר מחייבי לאוין אפ"ה מצי סבר דעובד כוכבים ועבד הבא על בת ישראל הולד ממזר והא דלא תריץ ליה הכי משום דאשכחן דר' אלעזר ליה עובד כוכבים ועבד הבא על בת ישראל הולד ממזר לא חש לתרץ דברי ר' שמעאל דהא לא מייתי ר' שמעאל אלא משום דברי ר' אלעזר:

מגלת

ורבי ישמעאל סבר לה כר' עקיבא: ר' אלעזר סבר לה כרבי ישמעאל *דאמר כותים=גירי אריות הם ור' ישמעאל סבר לה כר' עקיבא דאמר "עובד כוכבים ועבד הבא על בת ישראל הולד =ממזר", ומי סבר לה ר' ישמעאל כר"ע והאמר רבי יוחנן משום ר' ישמעאל *"מנין לעובד כוכבים ועבד שבאו על הכהנת ועל הלויה ועל בת ישראל שפסלוה שנאמר "ובת כהן כי תהיה אלמנה וגרושה וזרע אין לה" מי שיש לו אלמנות וגרושין יצא עובד כוכבים ועבד שאין לו אלמנות וגרושין ואי ס"ד סבר לה כר"ע השתא ממזר הוי מיפסל בביאתו מיבעיא אלא ר' אלעזר סבר לה כר' ישמעאל דאמר כותים=גירי אריות וסבר לה כר' עקיבא דאמר עובד כוכבים ועבד הבא על בת ישראל הולד ממזר, ומי סבר לה רבי אלעזר כרבי עקיבא *והאמר ר' אלעזר אע"פ שנחלקו ב"ש וב"ה בצרות מודים שאין ממזר אלא ממי שאיסורו איסור ערוה ועגוש כרת אלא כי אתא רבין אמר ר' חייא בר אבא א"ר יוחנן ואמרי לה אמר ר' אבא בר זבדא אמר רבי חנינא ואמרי לה אמר ר' יעקב בר אידי אמר רבי יהושע בן לוי *שלש מחלוקות בדבר ישמעאל סבר כותים=גירי אריות הן וכהנים שנטמעו בהם כהנים פסולים היו שנאמר "ויעשו להם מקצותם כהני במות" ואמר רבה בר בר חנה אמר רבי יוחנן מן הקוצים שבעם ומשום הכי פסלינהו רבי עקיבא סבר כותים=גירי אמת הן וכהנים שנטמעו בהן כהנים כשרים היו שנאמר "ויעשו להם מקצותם כהני במות" ואמר רבה בר בר חנה אמר רבי יוחנן מן *הבחירים שבעם, ואלא מפני מה אסרום? מפני שהיו מייבמים את הארוסות ופוטרים**

ר' אלעזר. דלמר כותי לא יש"ל כותית סבר לה כר' ישמעאל כו' לא איתפרש היכא דאיתמר לא במסכה ולא בברייתא אלא משמעתא דר' יוחנן ור' יהושע בן לוי דאמרי לקמן שלש מחלוקות בדבר: **גירי אריות הן**. והרי הן כשאר עובדי כוכבים שנשאו בנות ישראל: **ור' ישמעאל סבר לה כר' עקיבא כו'**. דהא מייבי לאוין הן הילך כותי לא יש"ל כותית דתרוייהו ספיקי ממזרים הם דיש לומר בכל אחד מהם: בת מישראלית הנישאת לעובד כוכבים והרי הוא ממזר בה מכותי וכותית מעולם לי נמי איפכא: **אלמנה וגרושה**. "ובבה אל בית אביה" מי שיש לו אלמנות וגירושין בה שיש לו קידושין הוא דאינו פוסלה בביאתו מלמעוד: **השתא ממזר הוי**. הולד: **מיפסיל בביאה מיבעיא**. ולמה לי האי קרא אלא "אין הולד ממזר" ל"ל ואע"ג דלא תפסי ליה בה קידושין והא דתנן (לעיל דף סו:) "כל שאין לה עליו קידושין" הולד=ממזר, דוקא בשם לה ולו קידושין ע"י אחרים דומיא דאשת אב דכתיב "לא יבא ממזר" גביה: **אע"פ שנחלקו ב"ש וב"ה בצרות**. שב"ש אומרים צרת ערוה מתיבמת וב"ה אומרים ליבם אלא תיגשא לשון בלא חליצה בפ"ק דיבמות (דף יג.): **מודים זה לזה שאין ממזר כו'**. ובני העושים כב"ש=ממזרים לב"ה הן דהוו להו בני אשת אח שלא במקום מצוה שהיא בכרת אבל בני העושים כבית הלל לב"ש אין ממזרים לפי שאין בני חייבי לאוין שנשאת יבמה לשוק בלא חליצה: **שלש מחלוקות בדבר**. בכותים והכנים האמורים בקרא שנטמעו בהם: **כדלהיב ויעשו לפסל מקלותם לכהני במות**. בספר מלכים (ב יז) גבי כותיים בגלות שנחרב שהגלה הנבוכדנצר בימי הושע בן אלה: **מן הקוצים**. לשון קוץ שהיא פסולה. ל"א מוקצין הן מן העם לפסול: ופוטרין

מסורת השו"ס

מט א מיי' פי"ח מהל' איסורי ביאה הל"כ טוש"ע אה"ע סי' ו מעי' ח:

עין במהרש"א

סנהדרין פה: מלין ג: מדה עו: ב"ק לח: יבמות כד: ע"ש

יבמות מה. ע"ש סח: סוטה כו:

יבמות יד. [תוספתא יבמות פ"א]

[לעיל כג. וש"נ]

* ע' ר"ל בא

* בר"ל מובא ר' ליעזר לפסול: ע"ל ביישוב בדברי לא ישא כותי ר"ל פסול כותי לישראל אבל כותי בכותית יבא אחר

ס"א הקצינים

מהגה

ג' דעות תנאים בדינן כותים וכוכבים שנשאו בהן

"כותים גיר..." יש לפאיר דדרך הלשון - הש אומרים הוא דעתו של ר' אליעזר דהוא הס"ל דאם טמאה ג' דעות אלו